

Un país endeutat, un país dependent

Tot el que ha anat passant des del 2007 ha anat comportant una creixent dependència dels poders públics respecte als creditors, institucionals i privats, que els han anat deixant diners per fer front a velles i noves obligacions. Res fa pensar que això sigui fruit de l'atzar. Tenim deute per culpa de la crisi i no al revés. La combinació de baixada dràstica en els ingressos públics, l'evident consistència dels mecanismes d'evasió i elusió fiscal, les polítiques d'austeritat imposades i les rigideses que imposa la unió monetària han portat a la submissió total dels països perifèrics de la Unió Europea. Portugal, Grècia, Irlanda i Espanya no disposen d'autonomia significativa per prendre decisions en matèria econòmica, i només els queda esperar que les coses vagin millor. Però les coses no van millor. I no hi aniran, millor. Ara toca a Itàlia i, sobretot, a França. Itàlia resisteix per la fortalesa de l'estalvi familiar, i en el cas de França fa por la gran capacitat de resistència que encara mantenen els sindicats i les entitats i organitzacions socials de tota mena. La palanca des de la qual s'han blindat les polítiques d'austeritat ha estat la diferència en competitivitat, i això té com a conseqüència la dràstica baixada de salaris, sense que acabin tampoc de generar-se prou llocs de treball per encarar les grans xifres d'atur. Precarietat, sous baixos i falta de treball suficient comporta pobresa i crisi humanitària entre els sectors amb menys

La combinació del deute, l'austeritat imposada i la unió monetària és tràgica per als països de la perifèria europea. I anirà a pitjor

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

recursos. Són temes claus l'accés a menjar, l'accés a una base energètica suficient, l'accés a l'habitatge, l'accés als recursos sanitaris i farmacèutics bàsics.

No hi ha sortida per a aquests països si no es renegocia el deute, que està superant el 100% del PIB. El pagament dels interessos i l'augment de la despesa social, units a les restriccions monetàries, fan impossible fer net. Cal renegociar terminis i quantitats. Sense aquesta possibilitat, les coses aniran cada cop pitjor per als més febles. És evident que l'austeritat està marcant i formatejant tota la resta de polítiques. Res sembla indicar que el creixement deixarà de ser fràgil i variable, i en aquestes condicions la inversió no augmentarà, i tampoc podrà fer-se un esforç des de la inversió pública. No és estrany que en molts països sigui l'extrema dreta la que canalitzi la ràbia i l'angoixa que s'ha anat acumulant. Sobretot quan des de posicions de l'esquerra hegemònica s'ha col·laborat i es col·labora per haver arribat a aquest escenari. Cal repensar la manera d'encarar aquesta situació, ja que queda poc espai per seguir buscant respostes en les polítiques de distribució sense resoldre els problemes de producció i finançament. La combinació de deute, austeritat i unió monetària és tràgica per a països com els de la perifèria europea. I Catalunya està plenament inserida en aquesta triada. I

com més austeritat apliquen els governs, més malament van els països. Com bé diu Stiglitz, ja no estem en recessió, som en una depressió.

No sembla fàcil sortir de la unió monetària, ja que Europa és avui, sobretot, mercat únic i moneda comuna. Però això vol dir acceptar que hem renunciat definitivament a la capacitat de decidir sobre la taxa d'interès i sobre la taxa del canvi. Aleshores, si volem començar a sortir d'aquest escenari, hem de tenir clar que caldrà renegociar el deute, auditant socialment el seu contingut i transparentant responsabilitats i xifres. I això comportarà conflictes. Conflictes que sense un fort suport popular no sembla clar que es puguin mantenir i guanyar. Cal tenir alternatives, i explicar-les bé. Tenir aliats, dins i fora. I aquí, un cop més, ens aniria bé disposar d'una política d'aliances amb altres forces polítiques a Espanya i a la resta d'Europa. Seguim situant la confrontació amb l'estat espanyol i el seu govern, però caldrà veure si tenim prou força per encarar la gran llosa del deute de manera autònoma i independent. El gran moviment engegat pel dret a decidir no pot deixar de banda el fet que aquesta capacitat de decidir dependrà de manera clara de la capacitat de disposar de recursos i determinar a què els dediquem. Estem al mig d'una crisi de la democràcia sense precedents. Escollim gent que estan lligats de mans i peus pel que fa a la capacitat de mantenir promeses i obligacions legals per falta d'autonomia financera. Pensem-hi.

Seguim amb la confrontació amb l'Estat, però caldrà veure si una Catalunya independent té força per encarar la llosa del deute